Ч. 6. Чернівці, четвер дня 9. (21.) сїчня 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Православний релїґійний фонд.

(Суперечка посла з мінїстром).

В своїм часї ми подали промову посла Стефановича в повній основі. Против сеї промови виступив сими днями в радї державній сам мінїстер рільництва з урядовими, але сим разом не достаточними спростованями. Він відповідав широко на бесїду буковиньского посла Стефановича підчас ґенеральної дебати в справі буковиньского фонду релїґійного! — Передовсїм застеріг ся, що не відповідає для того, щоби мусїв, бо на підставі постанови духовних властий з р. 1786 належить завідуване, удержане і ужите буковиньского релїґійного фонду виключно до цїсаря, яко князя Буковини, а цїсарске розпорядженє з 10 грудня 1869 р. усуває всякі сумнїви що-до способу завідуваня релїґійним фондом. Після него належить рішене в справах заряду фонду виключно від волї монарха і не належить тим самим перед форум ради державної. Але мінїстер таки відповідає на закиди пос. Стефановича лише для того, щоби нїхто не міг сказати, що він не мав що сказати і що піднесені закиди були справедливі. Мінїстер полемізував насамперед з пос. Стефановичем о то, що після висказу того посла на широкім просторі межи Кімполюнґом а Якобенами і Дорною нема анї одного 20-лїтного дерева. Мінїстер назвав се твердженє зовсїм безосновним і неоправданим. Він завізвав був посла, щоби то своє твердженє в палатї змінив і пос. Стефанович обіцяв, а як то зробив, сьвідком того була цїла палата. Я тогди — казав мінїстер — був все ще готов уважати пос. Стефановича за справедливого чоловіка. По другій его бесїдї не можу того сказати. Відтак говорив мінїстер о угодах релїґійного фонду з бар. Попером. Неправдою єсть, буть то би при тім, як казав пос. Стефанович, прийшло з причини зрубів до цїлого ряду запутаних процесів. Фактом єсть, що не виточено анї одного процесу. Пос. Стефанович говорив о Поперівских полях, встелених трупами (зрубаними деревами). Правдою єсть, що трупішіє яких 20.000 штук дерева, але й цїкаво знати, як до того прийшло. Розходило ся о ріжницю 4 зр. 11 кр. а бар. Попер волїв не заплатити тих 4 зр. 11 кр. а за то лишити 20.000 штук дерева, щоби трупішіло. Треба дїйсно бути великим богачем, щоби позволити собі на такий упір в своїх поглядах.

Впрочім межи бар. Попером а управою фонду релїґійного є ще 15 угод що-до зрубів і з вимкою малих ріжниць в поглядах, які бувають всюди межи купуючим а продаючим, не було вже нїякої колотнечі. Що року збільшає ся число тих, що хотїли би вирубувати дерево в лїсах фонду релїґійного, а з того виходить, що неправдою є, мов би то нїхто не хотїв уже робити угоди з фондом релїґійним. Як раз в послїдних часах сам пос. Стефанович убігав ся о то, щоби зробити угоду що-до зрубу дерева. Було то в липни м. р. і розходило ся о інтерес, котрий має тепер в своїх руках фірма Ортліб. Угода з тою фірмою кінчить ся аж в 1898 р. Видко, що комусь пильно, коли вже на півтретя року наперед старає ся о перените інтересу. Я, на жаль, — казав мінїстер — не був в положеню, приняти вже тепер оферту, бо з одної сторони фірма Ортліб одна із найсолїднїйших, а відтак фонд релїґійний не може вже тепер вязати ся такою угодою. Цїле враженє, якого я набрав, таке, що лїсничі на Буковинї суть дїйсно піонїрами поступу, і що нїхто, хто видїв край, не може зробити їм докору. Ся бесїда мінїстра зробила недобре враженє в палатї, бо мінїстер підсунув послови Стефановичеви злу волю, чи власну користь в его виступленю против заряду релїґійного фонду. Вже саме таке підсуванє нечистих мотивів є небувалим явом зі сторони мінїстра, а тим більше вразило оно цїлу палату, що було вимірено против пос. Стефановича, котрий тїшить ся загальним поважанем і симпатиєю. І п. Стефанович сам чув ся тим обидженим та заявив се в приватній дорозї через посередників ґр. Ледебурови. В наслїдок того заявив мінїстер на другім засїданю, що не мав заміру наставати в який небудь спосіб на честь пос. Стефановича. По сїй заяві промовив п. Стефанович з великою гідностию, заховуючи міру помимо дізнаної кривди. Цїла правиця станула по сторонї пос. Стефановича, члени цїлого польского кола. а навіть найповажнїйші посли били бесїдникови остентацийні брава. Прихильність цїлої палати була по сторонї бесїдника, тож він і не потребував горячити ся над закидами мінїстра. Заяви прихильности зі сторони партий, що підпирають правительство, а навіть зі сторони полїтичних противників пос. Стефановича з Буковини, найлїпше доказали, по чиїм боцї була правда.

Навязуючи до слів мін. Ледебура сказав пос. Стефанович: З подякою приймаю до відомости льояльну заяву мінїстра. Слухаючи вчерашної бесїди менї прийшов на думку вірш Гайного:

„Um für deine Saat zu düngen
Meines Geistes dürren Acker
Mit Mistcarren von Schimpfworten
Hast du mich beschmissen wacker —

(Веселість), але тепер зрозуміє прецїнь кождий, що не буду полемізував з бувшим офіцером ґр. Ледебуром, а лише дам відповідь на виводи мінїстра рільництва, бо се мій обовязок.

З ріжних зворотів бесїди мінїстра можна було зміркувати мов би я надуживав свого мандату, щоби мати з него грошеві користи. Дуже зрозумілий натяк зробив п. мінїстер, коли говорив о тім, що я хотїв з дирекциєю дібр прав. релїґійного фонду зробити якийсь грошевий договір і для того, що той інтерес не удав ся менї, я виступив против заряду дібр. Я знаю цїлий ряд загально поважаних людий на високих становисках, що входили в ріжні правні інтереса з державою, краєм або громадою і не виджу жадної причини, чому не мали би робити сего, хотяй припадково засїдають в якімсь репрезентацийнім тїлї.

А що-до мене, то я до сего часу не входив нїколи в жадні інтереса анї з державою, анї з краєм, анї з громадою і то не для якоїсь зарозумілости; лише для того, що нїколи менї не приходили на думку такі справи, про котрі згадав п. мінїстер. Справа зрубу лїса не вийшла від мене, але від двох дуже поважних людий, краєвого посла Вольчиньского і посла Ґріґора, мимоходом сказавши, моїх найзавзятїйших полїтичних противників, що взяли мене до тої спілки, щоби я підпер їх материяльно, бо заряд фонду відсуває краєвих підприємцїв від того покривкою, що не мають достаточних капіталів, щоби входити з ним в які небудь інтереса. А що ми поспішили ся з нашою офертою два роки наперед, то зрозуміє кождий, раз для того, що ми властителї землї мусимо для узискання більших пожичок затягати гіпотечні позички, а на се потрібно доволї часу, а друге тому, що ми мали прецїнь до дїла з ц. к. мінїстерством рільництва. *(Веселість)*. Се не правда, що сказав п. мінїстер, мов би сей інтерес відкинуло мінїстерство, бо він ще не покінчений і не пропащий. А колиб я хотїв був тягнути користи з мого становиска, то передовсїм був би держав ся крісла п. мінїстра і кождої хвилї, як каже руский селянин, „бив поклони“ перед ним. *(Веселість)*. Тимчасом я мав бесїду, що була переповнена жовчею і отрутою. *(Великий сьміх)*.

Бесїдник обговорював відтак широко господарку заряду буковиньского релїґійного фонду і заявив, що в своїй попереднїй бесїдї не може змінити анї одної точки над *і*. Що в нїй була тілько сама правда, видко з того, що анї буковиньска праса не запротестувала навіть одним голосом против его виводів, анї нїхто з заступників численних полїтичних, національних і релїґійних партий на Буковинї, анї також жаден з буковиньских послів в радї державній; противно праса всїх відтїнків відозвала ся як найприхильнїйше про его виступ в справі заряду релїґійного фонду, а впливові і знатні личности, навіть з ворожих ему таборів надїслали ему цїлий оберемок подяк і прихильних заяв *(бесїдник показує сгорий пакет листів і телеграм.)* До того всї буковиньскі посли в радї державній потвердили в своїх бесїдах его слова. За дальший доказ подав бесїдник прелїмінар буковиньского фонду, після якого обчислені приходи на 1,261.800 зр. а видатки на 823.350 зр. — отже чистий дохід виносить 438.450. *(Слухайте, слухайте!)* Коли маєток релїґійного фонду оцїнити дуже скупо, то він виносить 40 мілїонів, отже чистий зиск випаде заледви 1·3%! *(Слухайте!)*

На доказ що не оправдане зовсїм занедбанє ґірництва на Буковинї, до якого оно дійшло через заряд фонду, прочитав п. Стефанович лист проф. др. Пшібрама. З того листу виходить, що помимо кількоразових просьб професора, не уважав заряд потрібним достарчити ученому руди для наукових розслїдів, ба навіть просив его, щоби дав собі спокій з дослїджуванем руд залїзних, бо заряд має досить клопотів з завідуванем дібр і не має анї гроший, анї часу на добуванє мінералів. *(Часті оклики і здивованє)*. Але щоби вам показати, мої панове, говорив бесїдник дальше, як заряд дібр удержує будинки, я дав їх відфотоґрафувати. Тут показує і обяснює бесїдник фотоґрафії палати закупленої від Манців, що тепер уже майже стала руїною, та фабрик, що тепер стоять без вікон і дверий з дїравими дахами, як незбитий доказ недостаточної господарки заряду. Підчас того обяснюваня фотоґрафій заходили ся посли в цїлій палатї від сьміху і всї притакували виводам бесїдника. Наконець додав пос. Стефанович на доказ бюрократичної вузкоглядности і немилосердности заряду історию одної кари за лїсову крадїж мужика, котру стягнув заряд фонду аж з его наслїдників і за 22 кр. кари по небіщику зафантував їх і провадить против них екзекуцию. *(Слухайте!)*

Закінчив свою бесїду посол знову словами поета, — звернеными до мінїстра Ледебура:

Und dass im heil'gen Röm'schen Reiche
Mit ihm zu Ende die Geduld,
Damit er einem bessern weiche,
Das walte Gott im seiner Huld!

(Притакуваня і оплески. — Бесїдникови складають желаня зі всїх сторін).

Допись із Станїславова.

(Приготовленя до вечерниць Шевченка. Надія на злуку руской громади. Консистория і єї господарка. Зарживіла бандура).

Сегорічні Шевченківскі вечерницї в Станїславові мають відбути ся в сам день роковин смер-

ти пок. Тараса. Перед лат. сьвятами різдвяними зложив ся вже в тій цїли комітет, а в склад его увійшли представителї товариств: Бояна, яко інїциятора, Товар. руских жінок, Рускої Бесїди, Просьвіти, Читальнї Просьвіти, Шкільної помочи і Руского Клюбу. Головою комітету вибрано паню Цурковску, секретаром п. Волод. Масляка. Отож завдяки Боянови, що хоч недавно заснований умів придбати собі умови розвитку, в сїм роцї не буде вже таких хрій з нагоди того народного сьвята як тогідь, коли заходом проф. Ілїї Кокорудза, того самого, що розбив тутешну громаду народовцїв лишень задля своїх амбітних виглядів, других народовских товариств крім тов. Жінок і Клюбу не допущено до чинної участи в звеличаню памяти незабутого Кобзаря. На сей рік навіть тутешна філїя общества Качковского постарала ся о запросини до участи в тім комітетї. Прислала навіть свого відпоручника, але сказано єму отверто, що і центральному обществу і его філїї далеко від того. Відпоручники Бесїди, Просьвіти, Читальнї Просьвіти і Шкільної помочи заявили, що охота філїї общ. Качковского визирає на фарисейство. Реплїки господина делеґата не помогли; мусїв зречи ся своєї почести і уступити; весь комітет пригадав єму, як то свого часу батюшка Курдидик накинув ся на імя народовцїв і Шевченка на загальних зборах общества ім. Качковского в Тернополи і потїшили его надією, що коли філїя виречe ся ідеалів свого материньского осередка, відправить покуту і заявить дїлом поправу, тогді буде їй можна приложити рук до Шевченківского сьвята. Взагалї між Русинами станїславівскими повіяло красшим духом. Може оно згодом дїйде до того, що нарозумлять ся і понехавши високу полїтику перше всього возьмуть ся за порядки у власній хатї. Лишень кілька кацапских одиниць мов злї духи шляють ся і мішають в тій справі. Тим злука народовцїв певно не була би по воли і серцю.

Злим духом тхне ту також безнастанно з нашої високопреподобної консисториї. Епископ сам собою чоловік правий і жертволюбивий, але віковий і нїгде правди дїти, нашому народному житю чужий, бо в інакших не руских обставинах зріс, вихований і постарів ся. Окружений кількох кількох людий амбітних і непатріотичних не має ясного погляду на справу, а тимчасом між епархіяльним духовеньством неводоволене велике. В одинокій тутешній церкви рускій порядку дасть Біг, бо она, опущена і брудна до неможливости, сьвідчить наглядно про найтяжший порок руский: байдужність. Під боком тої церкви далеко красше виглядає взірцево удержаний костел латиньский, під боком тої церкви виросла нова твердиня католїцизму на Руси: костел Єзуїтів з їх монастирем, а в рускій катедральній церкви володіють молодики-жовтодзюби, що закравшись в ласку клїки виросли на канцеляриста парохіяльної канцеляриї і часто прилюдно перед лицем церковної притчі тикають дулї попід носи старшим і заслуженим сьвященикам тому, що они стоять твердо на народовскім ґрунтї. Яке безголове в тій консисториї на те ось який доказ:

Кілька недїль тому умер підурядник желїзничий, родом Русин. Его товариші справили єму гарний похорон і розуміє ся, зажадали руского сьвященика. Парох післав раз свого канцеляриста, єму же імя Микецей. Комітетови заплатили, що було треба, і привезли его до хати умерця фіякром. Похорон двигнув ся з місця і перейшовши шлях зелїзницї пішов улицею вовчинецкою, оминувши коротшу вправдї але погану доріжку, бо она веде через такі парцелї, де тепер місто вивозить все своє сьмітє і нечистоту. Однак о. Микицеєви подобала ся як раз тота дорога і арґументуючи, що єму пізно буде на обід, став весь похід завертати. Натрафивши на непослух, забув на повагу хвилї, на честь руского сьвященика і серед загального згіршеня скинув з себе фелон, сїв на фіякра і поїхав сам сею доріжкою на кладовище. Ту чекав якийсь час, а не діждавшись походу так скоро, як єму треба було, відїхав до дому. Огірчений нарід поховав умерця сам, а не ждучи довго, вислав до консисториї жалобу на несовістного духовника, що дав причину до такого згіршеня. Була в тій справі навіть депутация у владики, але хоч вже доволї часу минуло від дня тої пригоди, о. Микецей походжає собі спокійненько, бо видно чує за собою плечі і знає, що єму за те лиха не буде. Чи такий нетактовний духовник повинен був хоч 24 години лишити ся на місци після такого нечуваного факту, на те най відповідять ті, що суть для него властию. Ми подаємо факт таким, яким він лучив ся, щоби не давати о. Микецеєви нагоди до простованя нашого опису.

Старий рік закінчило Тов. руских жінок вечером „Маланки.“ Заряджено забаву в томболю, продукциї „Бояна“ і другі товариські забави. Панї комітетові завдали собі труду доволї, щоби зібрані гостї серед забави і веселого настрою похоронили старий 1896, а повитали рік новий. Не надїяли ся однак досить немилої несподіванки. Поет, епіґон народовства з 60-тих років і автор піснї: „Замовкли торбани, затихли бандури,“ Остап Левіцкий, прислав саме перед опівночию свій привітний вірш новому рокови, а вірш той, відчитаний одним з гостий, зробив як раз дуже несмачний ефект. Заржавілі струни дряхлої бандури не могли саме так, як тогід на Шевченківскім вечері на що иньше здобути ся, як лиш на лайку Барвіньскому, Вахнянинови, „Буковинї,“ Кахнікевичови, „Русланови,“ „Правдї“ і т. д. Молодїж і жінки, вислухавши оди, посоленої такими цьвітами поетичного стилю як: хлїв, безроги, рохкане, квакане, свиняче рило, по морді — по морді і т. д., либонь чи в думках своїх не засьпівали тихцем „вічную память“ такій заталяпаній і замараній музї.

Нинї ся вірша курсує в гектоґрафованій едициї по цїлім місті і учить наглядно, як то невдячний син Аполлона замісць вилїзти на Парнас, може упасти в гноївку.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 20-го січня 1897.

З дирекциї дібр православного релїґійного фонду покликали надрадника лїсового Крутера в телєґрафічній дорозї до Відня, але задля слабости заборонили єму лїкарі сю подорож. Нагле покликане має стояти в звязи з суперечкою Ледебура — Стефановича.

Учитель-машина. Американцї пристосували відповідно фоноґраф до научаня язиків і перші такі машини появили ся вже в торговлї. Фоноґраф провадить виклад в 20 лекциях. Поодинокі лекциї уложені в системі питань і відповідий. Кілько лекций язика, тілько на фоноґрафі валків. Ученик вкладає відповідні валки і слухає, як фоноґраф виголошує слова і реченя з акцентом і виголосом, що відповідають цїхам даної мови, а заразом читає те саме що тихо з відповідного підручника, що має перед собою. Як ученик не порозуміє за першим разом, може повторити собі лекцию, а фоноґраф не відкаже єму учительскої прислуги і за третим, четвертим і сотним разом. Фоноґрафічному учителеви стане завсїгди часу і сили і терпеливости, а що найважнїйше він не сварить анї не крутить за уха. Не знати, чи новий винахід стане добрим помічником учительства, чи его грізним конкурентом!

Застрілив ся резервіст 41 полку піхоти Дмитро Курецук з Качики, котрий обходив ся так неосторожно з набитим ґвером, що вбив себе на місци.

Складки. На *бурсу* Народного Дома зложили: нотар Стрийский з Селятина 3 зр.; надуч. Серфас з Тереблештів 1·50 зр.; Юрий Анюк уч. в Гаврилівцях 50 кр.; в домі уч. О. Влада на заряджену п. А. Петрачиком складку зложили: уч. О. Влад 50 кр.; Юлїя Влад 50 кр.; А. Сташ 50 кр., надуч. Н. Спинул 50 кр.; уч. І. Бокачук 50 кр.; Марія Цоппа 30 кр.; уч. А. Петрачик 20 кр.; замісць новорічних карт Юрий Калинюк гр. прав. сотрудник в Шипинцях 1 зр.; др. Теодор Соневіцкий в Жабю 1 зр. Разом від нового року **10 зр. а. в.**

Динамітний замах. Сими днями відбув ся перед віденьским судом присяжних процес, на котрого вислїд ждав цїлий Відень з найбільшим напруженем. Ішло тут о звістний динамітний замах, про котрий ми свого часу писали, а яко обжаловані виступили перед судом Іван Фок і Павлина Баш, жінка віденьского слюсаря. Акт обжалованя закидував Фокови, що велїв занести до варстату Баша бомбу на то, аби его убити, а відтак оженити ся з вдовою по нїм. Баш, котрого не було в робітни, уникнув смерти, але від вибуху бомби погиб челядник Ґерстман, котрий відобрав бомбу від післанця замісць свого майстра. До розправи візвано 67 сьвідків і їх переслухане тревало три днї. Обжаловані не признали ся до вини, а Фок навів аж 37 сьвідків на доказ, що его не було у Відни в дни доверщеного замаху. Мимо того сьвідки зізнали, що між Фоком і Башою були від давна любовні зносини. Башова ще молода женщина і має тепер 24 роки. — Як доносять з Відня, запав в тій справі вирок. Виновника замаху Фока засуджено на кару смерти. Жінку Баша узнали судиї присяжні 10 голосами невинною і єї випущено зараз на волю.

Причиною недуги царя котру однак простує телєґрама з Петербурга (ми подали єї вчера) має бути такий випадок: Цар проходжував ся в парку в Царскім Селї і кивнув на огородника, що тамтуди переходив, щоби зближив ся до него. Огородник зачав, розуміє ся, бічи з всїх сил, щоби як найскорше станути перед царем. Але в тій хвилї розляг ся вистріл і огородник упав трупом. Се стрілив жандарм, що був укритий в хащах для стереженя царя. Він не видів, як цар дав знак нещасному огородникови і думав, що хоче кинути ся на царя. Сею подією цар мав дуже перевразити ся. Незавидна доля такого стереженого пана пів Европи!

Крадежи з вломанем стають в Чернівцях частїйшими. В ночи з 17-го на 18-го січня с. р. вломили ся злочинцї до цукорнї Ґорецкого і украли з розбитої шуфляди 40 зр. На потїху по такій малій добичи забрали кілька фляшок коняку, лїкерів та дорогих вин.

Чума в Індиях, що прокинула ся там минувшого місяця, ширить ся що раз грізнїйше і про ню надходять чим раз сумнїйші вісти. Кореспондент льондоньского дневника Daily Mail пише з Бомбаю: Урядовий бюлетин голосить, що в Бомбаю западає на чуму денно 177 осіб, а з них 130 умирає. Населене Бомбаю нинї дуже здесятковане. Хто може, утїкає з зачумленого міста; доси вибрало ся з міста понад 200.000 осіб; для дотичних одиниць річ се добра, але з другої сторони утїкаючі розносять пошесть усе дальше. Страх, який огорнув мешканців, годї і описати. Захорує хто дома, родина втїкає, а хорого полишає на волю Божу. Матери кидають захорівші дїти на улицю і утїкають від них; дїти знов полишають на волю Божу занедужавших родичів, супруг супруга, сестра брата і т. д. Трупів хоронять найбільше жовнїри, приневолені до того військовою субординациєю; інакше множество трупів лежало би непогребаних. По кладовищах пси відгорнують і їдять трупів. Убогі доми по передмістях, де люди вимерли або утїкли, палять. Власти роблять все можливе в боротьбі з страшною язвою, однак тодї зробити богато задля релїґійного консерватизму індийскої людности, а відтак задля недостатку вибразованих по европейски лїкарів. — Найвисша рада санїтарна у Відни ухвалила оногди средства осторожности супротив пануючої в Індиях пошести. Отже заборонено з цїлої Азиї, з виїмком російскої, привозити стару одїж, білє і т. ин., а також постановлено старати ся по змозї запобігати, щоби магометани з Боснї і Герцеґовини удавали ся до Мекки, а тих, котрі таки виберуть ся туди, піддати надзорови санїтарному.

Дрібні вісти. Загальні збори тов. „Руска Бесїда“ у Львові не закінчили ся в суботу і будуть продовжати ся ще в середу 20-го січня. — Видїл „Рускої Бесїди“ в Тернополи устроює дня 2-го лютого вечер з танцями. — Преосьв. еп. Юліян Куїловский жертвував 450 зр. на добродїйні цїли. — Видавця „Berl. Tageblatt-у“ Рудольф Мосе жертвував в 25 лїтну річницю істнованя сего дневника по 100.000 марок для запомогових кас членів редакциї і співробітників, а знов по 10.000 марок для товариств дневникарів і лїтератів. — В Швайцариї утопило ся

тими днями трех хлопців на совганці на озері Фавлененцель, а пять дівчат в селї Кізерн. При теперішнім відмяку лїд крихкий і небезпечний.

Телеграми „Буковини“.

З дня 20-го січня 1897 року.

Відень. Посол до ради державної Шваб помер вчера.

Триєст. На корабли австрийского льойду „Імператор“ мали зайти випадки джуми. На поручене властий відплив до него морский лязарет, щоби перевести ревізию санїтарну, а відтак наступить виладоване товарів в котрійсь другій пристани.

4)

Сестра Юлїя.

Списала

Анна Сторожівна.

(Дальше).

Пристанки, 28-го жовтня.

Господи, Твоя сила сьвятая! Як би не Твоя сила, знать, я би таки була зійшла з сего сьвіта як не в середу то незадовго потому. А сьв. сповідь мене поратувала. Чи я того варта, щоби отець місіонар тілько фатиґували ся для моєї душі? Господоньку, пішли їм здоровля і Твою сьв. ласку небесну. А як они уміли промовити до тої моєї души! Га — та они лїпше знали, що зі мною було з маленьку аж до тепер, як я сама. Тілько того не розумію, чому они мене не ганьбили за гріхи мої, а тілько як все вислухали, кажуть: „Уже тепер дитинко будь спокійна за твої гріхи і не гадай о них більше!“ А як прийшли до того, що я хотїла умирати зараз по місиї, то так довго мене наповідали, щоби я такої гадки не мала! То таки правду казали. Кажуть: „До неба з голими руками не йде ся. Треба собі щось заслужити. А ти, кажуть, дитинко, щось собі доси на небо заслужила?“ — Та кажу: „знать нїчого.“ — „То тепер треба, кажуть они, ще трохи пожити, доки собі не заслужиш. І здай ся, кажуть, на божу волю. Божа воля вже від віку тобі назначила, доки маєш жити; тож тобі не годить ся тої божої волї касувати.“ — А потому питають ся: „І чого-ж тобі квапити ся на тамтой сьвіт? Чи до Василя?“ А я дурна кажу: „До Василя.“ Тай чогось менї встидно зробило ся, хоч они вже знали, що я єго любила; і додалам: „тай до Бога.“ Та видно, що я не добре сказала, бо отець місіонар зараз мене зганили і кажуть: „Не добре ти сказала, дитинко: „до Василя тай до Бога.“ Треба тобі було сказати на відворіт. Якже тобі квапить ся до Бога, то Бога можеш знайти і на сїм сьвіті. Бога маєш в молитві; длятого, як тілько тобі зробить ся тяжко в житю, іди зараз на молитву, розмавляй собі з Господом Богом молитвою і буде тобі весело. Бога, кажуть, маєш також у своїм серци. Длятого пильнуй серця, аби в нїм було все до ладу, все чистенько, побожно, то будеш Єго все мати близько при собі і в собі. Потому Бога всюди найдеш на сьвітї на кождім місци. І не треба тобі квапити ся аж на другий сьвіт. — А за Василя, дитинко, не богато думай, тілько о єго души собі нагадуй, щоби за ню молити ся.“

Они то так красно мене наповідали, що я була би їх слухала і цїлий день. Але щож, дурна все дурною. „Коли-ж мене, кажу я, нїчого на сїм сьвіті не тримає. Нї я сестри не маю, нї приятельки, нї я вже за-муж не вийду.“ А отець місіонар на то спитали мене: „Ти не гадаєш таки нїяк вийти замуж?“ Кажу: „Та нї. Ще Василь жив, а я вже не гадала іти замуж, тілько хотїла вмирати; хоч тепер виджу, що за него таки знать була би вийшла. А тепер вже нїяк менї о тім гадати.“ А отець місіонар на се не дали менї жадної науки, тілько кажуть: „Прийди-но дитинко позавтра на службу божу, я буду мати науку, то ти щось довідаєш ся цїкавого для себе.“ А я тогди не розуміла ще нїчого; тепер вже по тій науцї на сьвяту покрову очи менї отворили ся, що я вмирати не хочу. Тілько, як я почула що о. місіонар будуть в нас ще й по місиї, так менї весело чогось стало на души, що я якось і забула на свої смутки. Они ще щось менї говорили, але менї так якби щось заступило голову, я вже не могла слухати, тілько одно менї тиснуло ся до голови: Чи я би ще не прийшла до них до сповіди і на Покрову. І таки спитала ся їх за то. А они на то кажуть: „Добре, добре — по науцї.“

Так я встала від сповіди, як би не та що була. Я до нинї не знаю, що мене так переіначило. Вклякла я перед Матерю Божою, говорю покуту, а в голові менї все стоїть: чи я вже все сказала і що ще зістало ся на Покрову сказати? Так я тим займила голову, щом по десять разів зачинала покуту і не скінчила. І то менї таки розвіяло журу з серця, що менї бодай до Покрови ще не треба думати о смерти, але о своїй души, бо я ще з нею не скінчила. В серци менї було тихо і спокійно, що я вже Божа дитина, не з гріхами, як казав отець місіонар, а чекати ще треба бодай до Покрови.

А ту вже й вечірна наука зачала ся. „Мати Божа, кажу я, вже ввечер змовлю покуту, хиба ще тілько за мене й за него один Отченаш прийми від мене грішної.“ І змовила Отченаш, і пішла на науку. А отець місіонар говорив науку за Матер Божу. Ах, як я ту Божу Матеньку буду від тепер любити! Я до неї все молила ся, та я не знала, яка то Матенька Божа є добра, як єї треба любити. От молила ся, бо мене навчили молитов; та я їх і не розуміла. А тепер менї очи отворили ся. То Мати Божа і моя мати небесная, она за мене память, і опікує ся мною. Я що рана і вечера від тепер буду до неї щиро молити ся. — І що менї зробило ся по тій науцї веселїйше, як перед тим: „Треба чимесь прислуговати ся Матери Божій, говорив отець місіонар на „науцї.“ А я ще нїчим доси не прислужила ся тій Пречистій Діві. Ой таки менї ще завчасу вмирати. З чим би я стала перед Матерію Божою? З нїчим, тай годї.

По дорозї вступила з людьми до мого Василечка. Тягнуло мене до него. Людий була повна хата. А він лежав собі блїденький, тихо, але якось якби усьміхав ся. Я тиснула ся аж до єго ніг. Клякнула, закрила лице руками, тай тихенько але сердечне плачу собі. Тілько менї дивно було, що я не чула такого смутку, як собі гадала. То видно Божая Мати таке менї зробила, згадала я собі таки зараз. Ох, чому я Василеви не говорила за Матїр Божу? Але єму певно за ню розказав отець місіонар. Він на науцї говорив, що кого тілько сповідає, того віддає все опіцї Пречистої Діви. Він і мого Василечка певно віддав Єї сьв. опіцї. І менї здавало ся, як я собі таке нагадала, що вже душа мого Василечка є в небі і що Божа Мати єї принимає до себе, а Василеви там добре з тою Матенькою Божою, і він дивить ся на мене з гори і кличе до мене: „Юзю, заслужи собі, то будемо разом при боцї Божої Матеньки. — Таке менї видало ся і знать тому не чула я такого смутку, як гадала. — Сусїдска дївчина трунула мене за рукав „ходи вже, каже, до дому, бо ніч.“ І я встала і ми пішли до дому, она до свого, а я до свого.

А дома чекали на мене з вечерою. „Сїдай Юзю, кажуть мама, ти ще нинї знать нїчого не їла.“ А я таки рада в серци, що мене нїхто не питає, де я цїлий день була, що робила. От я, щоби мене не турбовали, сїла до стола. Нїби то їм, але їда мене не бере ся. „Мене голова болить,“ кажу до мами, „іду я борше та ляжу.“ — „А не забудь помолити ся до Матери Божої,“ кажуть мама. Они видно також були на науцї, хоч я їх не виділа. А я погадала: „за себе тай за него помолю ся.“ І пійшла до своєї хатчини, відмовилам всю покуту, довго ще молила ся я до Матери Божої і Мати Божа дала менї, що я сеї ночи не довго мучила ся, але заснула зараз, скоро лягла. Перший то раз відколи місия зачала ся.

Пристанки, 29-го жовтня.

Спалаж-бо я, спала — аж мене сонце збудило, та не ранїшне, але аж як на службу Божу дзвонили. А менї треба було йти до причастія. Зібрала ся я раз два — побіглам до церкви. До Василя вступлю вже аж по причастію, гадаю, тимчасом помолю ся за єго душу в церкві.

Хоч я збудила ся, як дзвонили на Службу Божу і борзо збирала ся, та-й зараз пішла, не бавила ся, а вже прийшла на Євангеліє. А по Євангелию вийшла наука. Говорили отець місіонар, за сьв. причастіє. — Та де я знала, що то сьв. причастіє. „Тїло боже“ казали менї, як я йшла перший раз до сьв. причастія. А як то оно є, нїхто не сказав. А то є сам Ісус Христос. Ах, Господоньку милосерний, що я того доси не знала! Тілько Ісуса Христа в причастію не видно на очи, аби ми грішні зі страху не померли, як би Він такий станув перед нами, зі сьв. ангелами, як є в небі. А він такий добрий для нас грішних, хоче, щоби ми Єго приймали до нашої душі. І длятого закрив ся, що Єго не видно. А здає ся нам грішним, що ми приймаємо хлїб з вином, а то нї хлїб нї вино, тілько чудо велике, бо є сам Ісус Христос. Тепер менї очи отворили ся. А як я варта того, аби до мене сам Ісус ішов, до моєї души?!...

(Дальше буде).

Памятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.